

Kultur- verksamheten

2008



KULTUR MED BARN OCH UNGA

Barn och unga som deltar i kulturprocesser får redskap att förstå världen. Våra verksamheter har kontakter med förskolor och skolor och når också ut till barnfamiljer och ungdomar på deras fritid. Uppdragen kommer främst från Kulturnämnden men också från Nämnden för barn och unga, Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, från skolorna direkt och från Upplandsstiftelsen.

Interaktiv pedagogik på *Biotopia* förmedlar lusten att ge sig ut i naturen och ökar förståelsen för de biologiska sammanhangen. Viktigt i vår tid när klimat och miljö står högt på samhällsagendan. På skoltid men också på lov och helger är museet öppet och erbjuder smarta och roliga aktiviteter för morgondagens vuxna. Under 2008 års sportlov byggdes ett stort antal fågelholkar tillsammans med lovlediga barn. En del av dem sattes ut i Vasaparken och blev till bostäder för fågelfamiljer.

Att skapa egna kommentarer till *Uppsala Konstmuseums* utställningar i museets bildverkstad ger förståelse för vår bildtäta vardag. Många elever deltog i sådana workshops. Under 2008 har familjelördagar med barnvänliga visningar av pågående utställningar kombinerat med besök i bildverkstaden varit uppskattade. Lekfulla slottvisningar för barnen har väckt intresse för Sveriges och Uppsalas historia. Museets personal har tillsammans med barn och unga valt utsmyckningar av skolor och förskolor t.ex. utsågs två graffitikonstnärer att utsmycka Tuna skola.

Djupa insikter om vad det är att vara människa förmedlas på olika sätt genom teater, dans och drama. På *Reginateatern* ges unga artister en scen och framtidens publik får möta dem. En tredjedel av teaterns verksamhet vänder sig till unga. Teater C och ÖFA är två grupper med unga scenkonstnärer som spelade på teatern 2008.

Berättelser i böcker och andra medier ger på ett lustfyllt sätt den kommunikationskompetens man behöver i ett demokratiskt samhälle. *Biblioteken* är också mötesplatser för barn och unga på deras fritid. För att kvalitetssäkra sin verksamhet för barn och unga har alla bibliotek under 2008 gjort särskilda handlingsplaner. Det har inneburit fokus på gemensamma utvecklingsfrågor.

En sådan fråga är att erbjuda programverksamhet med eget skapande på biblioteken. En idébank har skapats och här följer ett axplock av de aktiviteter som har genomförts: buktalerikurs, mangaverkstad, pärlverkstad, vetenskapsklubb, schackklubb och skrivarklubb. En annan sådan fråga är att hitta former för unga att påverka bibliotekens verksamhet och innehåll. För att ta reda på vilka aktiviteter barn önskar att biblioteken ska erbjuda dem på fritiden, genomförde alla bibliotek enkäter i klasserna 5 och 8 i sina närområden. Resultatet ger underlag när programmen för 2009 planeras.

Biblioteken har också sökt upp barn och föräldrar där de befinner sig – BVC, förskolor, skolor – för att sprida kunskap om barnmedier som ger barnen språkglädje. Sagostunder samt bokpresentationer för skolelever är också viktiga inslag i verksamheten.



Mediejukeboxen på Stenhagenbiblioteket.
Foto: Berndt Johansson.

Stenhagenbiblioteket – ett öppet och levande bibliotek med tydlig barn- och ungdomsprofil har från början utformats med barns och ungas behov och önskemål i fokus. Det är en del av Stenhagens bildnings- och kulturcentrum. Biblioteket har under året byggt upp ett mediebestånd på 9 000 volymer – till största delen litteratur för barn och unga 0–16 år. För att stärka bibliotekets profil

skaffades en mediejukebox där medier kan laddas hem via ett USB-minne. I jukeboxen finns böcker, musik, film, pedagogiska dataspel m.m. Biblioteket öppnade augusti 2008 med 20 öppettimmar per vecka men ökar öppettiden till 38 timmar per vecka år 2009. Utformningen av biblioteket gjordes utifrån höga förväntningar om dess roll i lokalsamhället. Biblioteket har fått en god start.

Informationskanaler och nätverk för att nå ut med kunskap om kultur för barn och unga vårdas av *barnkulturkonsulenten*. Hon samordnar också Kulturlovet, som inleddes traditionsenligt med en glad parad till Grand och medverkade till att en utbudsdag för barn- och ungdomskultur ordnades i samarbete med Kultur i länet.

År 2008

- Besökte 241 barngrupper från 112 olika förskolor Biotopia.
- Hade 2 434 elever från skola och förskola workshop i konstmuseets verkstad.
- Upplevde 10 121 unga teater eller dans på Reginateatern.
- Lånade barn och unga 709 022 medier på biblioteken.
- Erbjuds 145 kulturprogram för höstlovslediga barn och unga.

BIBLIOTEKEN

Öppna, välkomnande och inspirerande bibliotek ska möta alla som kommer i kontakt med Uppsala stadsbibliotek. Det är kärnan och drivkraften i verksamhetens alla delar.

Biblioteken fick i uppdrag av fullmäktige att öka utbud och kvalitet. Under 2008:

- Invigdes Stenhagenbiblioteket.
- Utökades bibliotekens öppettid med sammanlagt 45 timmar per vecka varav 20 timmar i Stenhagen. Två bibliotek öppnades på söndagarna – Stadsbiblioteket och Gottsundabiblioteket. Både besök och utlåning ökade.
- Prioriterades barn- och ungdomsverksamheten som kvalitetssäkrades genom handlingsplaner.
- Projekterades en ny bibliotekswebb – ett bibliotek på nätet.
- Utvecklades Stadsbiblioteket som mötesplats – 2009 färdigställs ny småbarnsavdelning, café och innergård.

BIBLIOTEKET SOM MÖTESPLATS

För många är biblioteken oaser i en stressad vardag, där mycket pockar på uppmärksamheten. På biblioteket möter besökaren en välkomnande och lugn atmosfär som samtidigt är stimulerande och ibland också utmanande. Mötet med både det förväntade och det oväntade finns parallellt.



Författarinnan Åsa Linderborg möter publiken på Bälinge biblioteket. Foto: Tom Sandstedt.



SU-EN Butoh Company.



Stenhagenbiblioteket. Foto: Berndt Johansson.



Utställning på Stadsbiblioteket om Daglig verksamhet under Kulturveckan, av, med och för människor med utvecklingsstörning. Foto: Ann-Louise Bengtsson.

På både små och stora bibliotek har det funnits exempelvis läxhjälp, studierådgivning, konsumentvägledning, program, sagostunder på flera språk och baby-sång. Föreningar och andra institutioner samarbetar gärna med biblioteken i program, utställningar och andra aktiviteter. Programverksamheten har vuxit i omfattning de senaste åren. 2008 var antalet program 456 vilket är 40 fler än 2007.

Bibliotekslokaler förändrades. När fler medier finns i digital form kan mer utrymme ges till aktiviteter som kännetecknar mötesplatsen. Det är en pågående process. Ett led i utvecklingen av stadsbiblioteket är projekteringen av småbarns-avdelningen, caféet och innergården. Nya lokaler och innergård förväntas vara helt färdiga i maj 2009. Bibliotekets publika yta ökar med 180 kvm.

WEBB 2.0

Bibliotek ska finnas där människorna finns. Många, särskilt de unga, finns på nätet. Utvecklingen av Uppsalas nya webb är ett pionjärbete. I Sverige finns f.n. tre fungerande 2.0-webbplatser. Den stora skillnaden mellan Uppsalas nuvarande webb och den nya är att den nya är utpräglad inriktad på användarvänlighet. Den är ett helt bibliotek på nätet med medier, tjänster och mötesplatser. Webben utformas och utvecklas av bibliotekets medarbetare och användare tillsammans. I början av 2008 gjordes en förstudie i syfte att ligga till grund för bibliotekets val av webbplattform. I slutet av året låg ett underlag för upphandling klart. Mellan dessa båda milstolpar i utvecklingsarbetet växte projektet till att även omfatta länets övriga bibliotek och gymnasiebiblioteken. Det är fördelaktigt på flera sätt främst genom att resurser och kompetens kan delas och användas effektivt.

NY ORGANISATION

Bibliotekets medarbetare är nycklar till framgång i arbetet med att Uppsalaborna ska känna sig nöjda med sina bibliotek. För att medarbetarna ska få bästa möjliga förutsättningar att göra ett bra jobb, har biblioteken fått en ny organisation. Den nya organisationen ska ge stöd åt utvecklingsarbete och kvalitetssäkring och göra det möjligt att använda resurserna på bästa sätt.

KUNDFOKUS

Människor vill kunna påverka de tjänster de tar del av. För biblioteken är det en utmaning att utveckla verksamheten i samverkan med kunderna. Aldrig tidigare har så många kundundersökningar genomförts. Inför stora förändringar och utvecklingsprojekt är det numera en självklarhet att på olika sätt ta in kundernas synpunkter och behov. Kundfokus förändrar bibliotekens arbetssätt. Under 2008 har medieinköp i mycket högre utsträckning än tidigare gjorts på direkta förslag från kunderna. Det webb-koncept som biblioteket arbetar med är till sin natur en webb som bygger på kundfokus.

REGINATEATERN har ytterligare befast sin position som en framgångsrik kulturscen i Uppsala. Under året har ett varierat program nått ut till nya publikgrupper. Totalt gavs 281 föreställningar med lokal, nationell eller internationell prägel för 31 733 personer. Framgångsrika projekt med flera externa finansierare genomfördes, däribland Statens Kulturråd och Framtidens kultur. Kontakter knöts med nya samarbetspartners.

Ur årets program:

Hej Povel! – en hyllning till Povel Ramel från ett antal beundrare i Uppsala med omnejd.

Dancing Edge – Butoh dansfestival – en minifestival som introducerade nutida danskonst. Föreläsningar, workshops. Gästspel med Nancy Zendora, koreograf från New York.

Ordsprak – Uppsalas internationella Poesifestival 2008. 21 poeter och 5 musiker medverkade i festivalen som också innehöll två workshops. Festivalen blev detta år en stor publikframgång.

Hemligheter – ÖFA framförde en ny scenföreställning för högstadieläver.

Lycka och välgång – En svart historia av Dag Thelander och Teater C med Sam Kessel och Maria Plahn.



Ordsprak med Malin Jakobsson.

BIOTOPIA erbjuder upplevelser, guidningar, fördjupad kunskap och tips på utflyktsmål i naturen utifrån olika besökares intresse. Här skapas en mötesplats för föreningar med natur- och friluftsinriktad verksamhet. Ett omfattande nätverk har skapats kring natur och miljöfrågor där Uppsalas båda universitet, skolor och föreningsliv finns med. En vänförening har bildats.

Uppdraget till verksamheten kommer från Kulturnämnden men också från Nämnden för barn och unga och Utbildnings och arbetsmarknadsnämnden. Upplandsstiftelsen är en annan finansierare och samarbetspartner.

Biotopias entré utgör en vägvisare till naturen i Uppland. Här finns ett rikt informationsmaterial och kunnig personal som ger råd och tips. På hemsidan finns ett kalendarium där föreningar kan marknadsföra program och aktiviteter.

De gamla dioramorna, som nu moderniserats med ljud och ljussättning, är en självklar attraktion för besökarna. De kompletteras av aktiviteter som belyser dagens kunskaper om natur och miljö.



Den 9 november 2008 hölls en museidag på Biotopia då totalt 21 museer från Uppsala var representerade. Under det första hela verksamhetsåret har Biotopia haft 55 539 besökare. Av dessa var 41 724 personer som besökte museet på sin fritid.

UPPSALA KONSTMUSEUM har anordnat flera uppmärksammade utställningar som lockat en växande skara besökare. Några av dessa är:

Affischutställningen *Protest och Progg*, med många nedslag i den egna samlingen, invigdes av Carl Johan De Geer. Utställningen lyfte också fram musik- och proggrensens framväxt i Uppsala och inspirerade till en uppföljningsutställning *Protest och Progg II* under hösten.

Den internationella performancefestivalen *Friktioner II* genomfördes för

andra gången i samarbete med SU-EN (MonoKai) genom ett flertal finansierare och samverkanspartners, bl a Statens Kulturråd. Ett stort antal av världens, Sveriges och Uppsalas mest intressanta performancekonstnärer deltog.

En omtalad utställning, som i tiden sammanföll med USA:s presidentval och den stora finanskrisen, visade hyperrealistiska skulpturer av den New Yorkbaserade konstnären *Tony Matelli*. Utställningen gav samhällskritiska perspektiv på vår tid.

Konstmuseets samtliga utställningar har recenserats i UNT och flera har uppmärksammats i rikspress och riksradio. Kritiken har överlag varit uppskattande och Peter Cornell utnämnde i Expressen museet till ett av de viktigaste konstmuseerna i Sverige.

Museebutikens satsning på nya unika föremål av lokala konstnärer har visat sig lyckosam liksom julmarknaden som ordnades i museets lokaler.

Publiken har ökat med 23 % jämfört med 2007 till 28 540 besökare. En intressant publikundersökning under november och december visade att 48 % av museets besökare denna period var män, tvärt emot de föreställningar som finns om att kulturpubliken är starkt kvinnodominerad.

KULTURNATTEN i Uppsala arrangerades för 20:e året i rad. Kulturnattens koncept är uppskattat och hållbart. Det ger arrangörerna möjlighet att skapa kontakt med nya besöksgrupper. 270 arrangörer medverkade med 580 programpunkter på 159 platser. Besökarskaran beräknas ha uppgått till ca 100 000 personer. Kulturnämnden ger medel för överordnad samordning av arrangemangen och programbilagan sponsras av InPress och UNT. Varumärket Uppsala bistår också med marknadsföring. Frivilligorganisationer, sociala myndigheter och polis medverkar i planering och genomförande.

NATIONALDAGEN 2008 firades högtidligt i Parksnäckan. Hedersgäster var de Uppsalabor som under året fått svenskt medborgarskap. Kulturnämndens ordförande Jan-Erik Wikström hälsade publiken välkommen och kommunfullmäktiges ordförande Lars Bäcklund höll tal. Den marockanska musikgruppen Kalousch, Tensta spelmannslag, Uppsala Kammarkör med Anna-Karin Oldeberg framträdde liksom Helena Parrow. Ett tema under firandet var Gösta Knutsson 100 år. Det vackra vädret lockade många besökare – varav flera på filtar i gröngräset i Stadsparken alldeles utanför scenen.

KULTUR I VÅRDEN nådde en publik på ca 12 000 personer. Verksamheten bygger på omfattande kunskap om dagens kulturliv och om de villkor som målgrupperna lever under.

För pensionärer på kommunens äldreboenden, oavsett driftsform, erbjöds kulturprogram, minneslådor och tipspromenader. En liten del av denna verksamhet utfördes i Knivsta på uppdrag av Knivsta kommun.

För vuxna inom psykiatrin ordnades tillfällen till teaterbesök, poesicafé och andra kulturella utflykter.

Kulturveckan av, med och för vuxna med utvecklingsstörning hade ett omfattande programutbud. Regelbundna programeftermiddagar på Grand för denna målgrupp erbjöds under hela året. Lådor med lättlästa böcker cirkulerade till boenden och dagverksamheter.

Alla transporter sköttes av Odin Post, en av kommunens dagliga verksamheter. En uppskattad Musikpub i Gränden hölls 12 gånger under 2008 på uppdrag av Nämnden för vuxna med funktionshinder.



Utställning på Uppsala konstmuseum av Tony Matelli.